

Çevre Eğitim Etkinlikleri Ödülü İçin Başvuruların Genel Değerlendirilmesi ve Öneriler

1. Çalışmaların tamamı iyi niyetle hazırlanmış ve takdiri hak eden etkinlikler. Ancak kuruluşların zaten yönetmelik ve kanunlarla zorunlu olarak yapma durumunda oldukları etkinlikleri proje dosyası içerisine yeni bir etkinlik adı altında koymamaları gerekir. Tabi o etkinliğe yeni bir bakış açısı getirilmiş ya da içeriğinde ekstra etkinlikler yapılmışsa özel olarak belirtilebilir.

2. Etkinlikler incelendiğinde konular çevre eğitimi başlığı altında yer almasına rağmen, birçoğunun çevre eğitimi ile doğrudan ilişkili olmadıkları görülmektedir.

İnsanlardan atık yağ ya da kullanılmış pil getirmeleri istenmekte, otel ya da okul çevrelerine kutular konulmakta, topluca bir yerdeki çöpler temizlenmekte ancak bunların neden yapıldığı tam olarak aktarılmamaktadır. Bunlar bir eğitim değil sadece o anlık çevre dostu davranışlar olabilir. Hatta yanlış anlaşılmalarda birlikte "pil getirene ödül"denildiğinde kullanılmamış piller bile toplanabilmekte, geri kazanım kutularına atılmaması gereken cisimler atılabilmekte, nasıl olsa birileri topluyor deyip doğaya rastgele atıklar bırakılmaktadır. Yapılacak bütün etkinlikler, öncelikli olarak çevre için olumlu bir yaşam tarzının bireyin yaşamı boyunca devam ettireceği kalıcı ve anlamlı davranışlar haline dönüşmesini hedeflemelidir.

3. Etkinliklerde odak grup problemi görülmektedir. Aynı etkinliğin içinde çocuklar, yetişkinler, çalışanlar birlikte yer alıyorlar. Bu tarz bir yaklaşım hedeflerine ulaşamayacağı gibi, eğitim sürecinde aksaklıkları ve pek çok yanlış öğrenmeleri de beraberinde getirebilir. Bu nedenle bütün etkinliklerde;

A. Etkinliğin adı

B. Etkinliğin amaçları

C. Etkinliğin gerçekleştirileceği hedef grubun özellikleri, ihtiyaçları

D. Etkinliğin nerelerde, ne kadar sürede ve kaç kişiyle gerçekleştirildiği,

E. Etkinlik sonucunda hangi somut ürünlere ulaşıldığı,

F. Etkinliğin yaygın etkisi için neler yapıldığı (Medya kuruluşlarına haber verildi mi? afiş, broşür dağıtıldı mı? vs.),

G. Etkinlik sürecinde karşılaşılan problemlerin neler olduğu ve bu problemlerin nasıl aşıldığı

gibi başlıklara öncelikli olarak önem verilmesi gerekmektedir.

4. Etkinliklerde yakın çevredeki uzmanlarla iş birliği yapılmalıdır. Başvuruların olduğu bölgelerde çok sayıda üniversite ve alanında yetişmiş uzmanlar olmasına karşın çok az projede bu kişilerle iletişim kurulduğu görülmektedir.

5. Eğitimlerin içerikleri ve yapılan sunumlar projede ayrı bir dosya halinde gönderilebilir. İnternette kolayca ulaşılan ve bilimsel geçerliliği olmayan sunumlar kabul edilmemelidir.

Kullanılan materyalin nasıl hazırlandığı, içeriğinin ne olduğu kısaca anlatılmalıdır. Örneğin okul öncesi çağındaki çocuklara bir film izlettiriliyor, ancak filmin adı dahi verilmiyor. Bu tarz kolayca aşılacak eksiklikler mevcut.

6. Başvuran kuruluşların bilimsel terimlerin kullanımıyla ilgili bazı problemler yaşadıkları görülmektedir. Bunlar ile ilgili sizlerden destek almalarında fayda var. Özellikle geri dönüşüm, geri kazanım, atıklar, atıkların sınıflandırılması, endemik bitkiler gibi konularda projeler içerisinde kavram yanlışlarına neden olacak yanlış kullanımlarla karşılaşmakta.

7. Etkinlikler genel olarak, bir kirlenme ya da kullanma durumu oluştuktan sonra gerçekleşmiş. Denizler, plajlar kirlendikten sonra temizlenmiş, pil veya yağlar kullanıldıktan sonra toplanmış. Oysa bunlar olmadan önce önleme ve gereksiz kullanımı azaltma çalışmalarına hemen hemen hiç yer verilmemiş. "Gereksizse kullanma" vurgusu sadece su ve elektrik için kullanılmış.

8. Çevre eğitimi yalnızca ekolojinin konusu olmayıp ekonomik ve toplumsal etkinliklerde de yer verilebilir. Örneğin dezavantajlı gruplara (hastalar, yaşlılar, engelliler) yapılacak etkinlikler, kültürün, sosyal hayatın, geleneklerin ve yerel ekonomilerin yaşatılması için yapılacak etkinlikler örnekleriyle birlikte ilgili kitleye duyurulabilir.

9. Etkinliklerin ölçme değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Bu basit bir şekilde hazırlanacak bir anket veya etkinliğe katılan gruptan seçilecek kişilerle yapılacak mülakatlarla gerçekleştirilebilir. Böylelikle;

- Etkinliklerle ilgili önemli veriler elde edilebilir,
- Objektif bir değerlendirme yapılmış olur ve
- Sonraki etkinliklerinde kurum ve kuruluşlar kendilerini geliştirme fırsatı bulacaklardır.

10. Başvuru yapacak kurum ve kuruluşlara rehber olması açısından çevre eğitimi, proje ve etkinlik hazırlama ve bunların yönetimi gibi konularda kaynaklar önerilebilir. Bunlar Web sayfasından açık erişime açılabilir. Özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile REC'in bu konuda güzel kaynakları mevcut.

Link1: <http://www.csb.gov.tr/gm/egitim/index.php?Sayfa=sayfa&Tur=webmenu&Id=11379>

Link2: http://www.rec.org.tr/?module=pubs&item=pubs_home

Ahmet GÖKMEN

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara